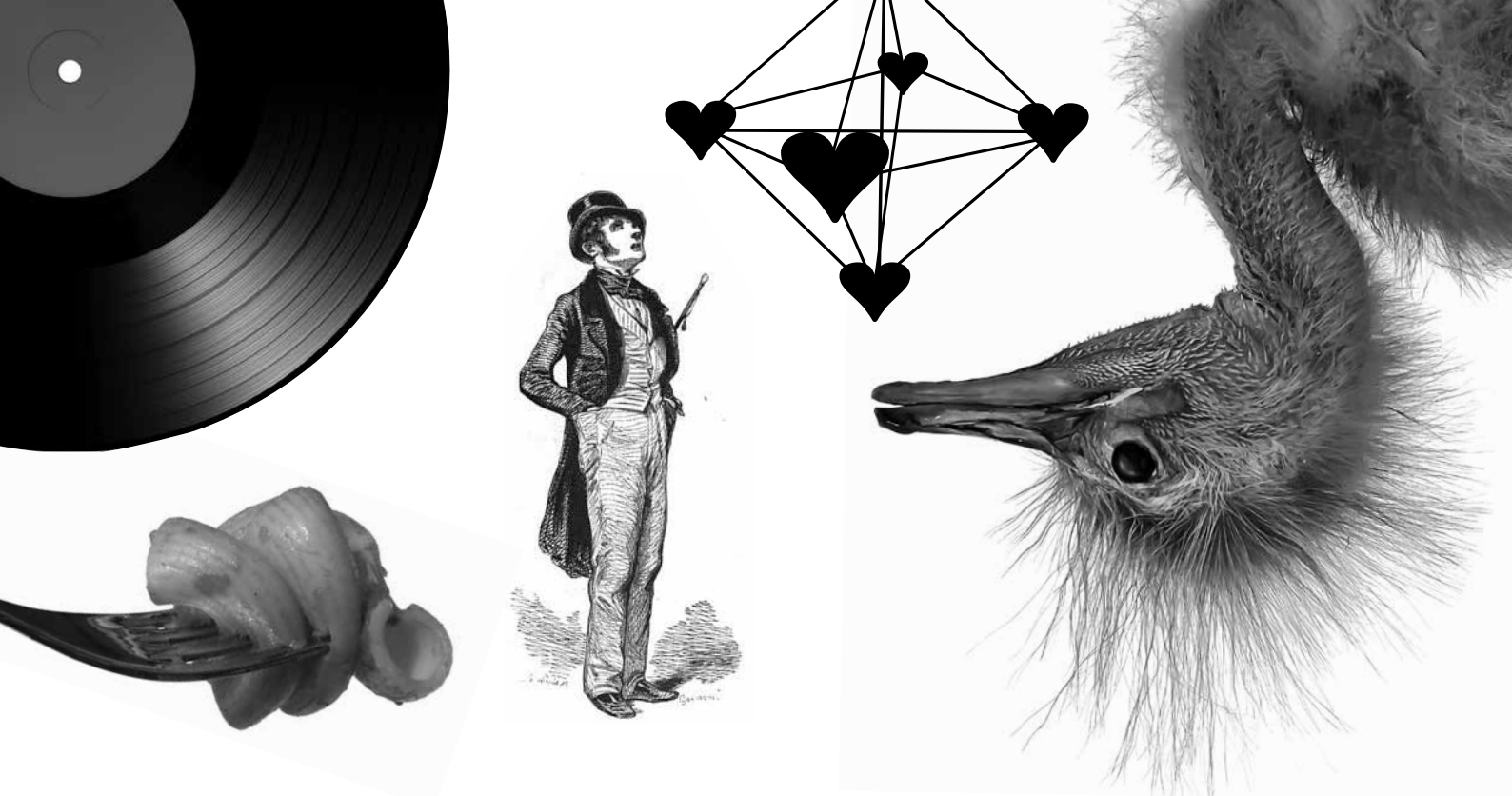




FORSKARTORGET PROGRAM

25–28 SEPTEMBER 2014 BOK & BIBLIOTEK **B05:72**



FORSKARTORGET

»Det finns ingen vetenskap utan fantasi
och ingen konst utan fakta«

Vladimir Nabokov (1899-1977)

PROGRAMARRANGÖRER 2014

AFA Försäkring, ArtDatabanken – SLU, Bokförlaget Atlantis, Centrum för kultur och hälsa, Centrum för Näringslivshistoria, Centrum för personcentrerad vård, Dialogos Förlag, Egmont Publishing Kids, Entreprenörskapsforum, Forskningsrådet Formas, FORTE – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Forum Bokförlag, Göteborgs universitet, Hanaholmen – kulturcentrum för Sverige och Finland, Humtank, Jonsereds herrgård, Karlstads universitet, Karolinska Institutet University Press, Kulturfonden för Sverige och Finland, Kungl. Vitterhetsakademien, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Lunds universitet, Malmö högskola, Nationella sekretariatet för genusforskning, Natur och Kultur, Nobelmuseet, Norstedts, Riksbankens Jubileumsfond, Sahlgrenska akademien, Studentlitteratur, Svenska litteratursällskapet i Finland, Sveriges unga akademi, Södertörns högskola, Uppsala universitet, UR, Vetenskap & Allmänhet, Vetenskapsrådet, VINNOVA, Wahlström & Widstrand



#forskartorget

ÖPPETTIDER

Branschbesökare

Torsdag 9.00–18.00

Fredag 9.00–14.00

Allmänhet

Fredag 14.00–19.00

Lördag 9.00–18.00

Söndag 9.00–17.00



Välkommen till Forskartorget och fyra dagar med kunskap!

Vad trevligt att du hittat Forskartorget program 2014. 75 program kommer i år att presenteras på Forskartorget – arenan för kunskapsspridning där forskare och författare delar med sig av kunskap och erfarenheter.

Tillsammans med universitet, högskolor, stiftelser, myndigheter, företag, organisationer och bokförlag presenteras ett fullmatat program som både har bredd, djup och spets. Vår ambition är att presentera programmen på ett tvär- och populärvetenskapligt sätt.

I år hälsar vi Centrum för Näringslivshistoria välkommen som utställningspartner på torget. Varje dag finns representanter på plats och berättar om näringsfriheten och utvecklingen som möjliggjordes av förordningen om utvidgad näringsfrihet 1864.

Fredag 26 september är du välkommen att äta frukost på vårt Science café och lyssna till "hur tråden vet att det är dags att skifta färg".

Vi uppmärksammar märkesåret då Sverige haft fred i 200 år, med programmet *Var första världskriget nödvändigt?* Vi uppmärksammar även mässans huvudtema, som i år är Brasilien, bland annat med programmen *Megastaden – sårbarhet eller möjlighet*, *Insekter som sprider Chagas disease* och *Den värdefulla kroppen – global handel med kroppsdelar*.

Andra axplock ur programskörden är *Den onordiska, fornnordiska tron, Alltid uppkopplad–aldrig avkopplad*, *Barn och mat – en knepig historia*, *Teckenspråket – inte bara händernas språk*, *Kärlek, känslor och kemi*, *Frankensteins monster* och *Hemligheten bakom Googles framgångar*.

Kom ihåg att om du själv inte har möjlighet att vara på plats och lyssna till alla program kan du ändå ta del av de flesta efter att mässan stängt via våra filminspelningar från Forskartorget. Du hittar filmerna på forskartorget.se

Tack än en gång till alla våra programarrangörer som gör det möjligt att presentera ett så varierat och kunskapsrikt program på Forskartorget 2014.

Varmt välkommen – vi finns i B-hallen B05:72!



Mona Holmfors
Projektchef

Projektledning och produktion: Popular Projects i Stockholm

Formgivning: Bläck STHLM. **Tryck:** Roos Printing

Foton/illustrationer © se www.forskartorget.se/kredit.html

Med reservation för ändringar.

GRATIS för
mässbesökare!
Välkommen
till B05:72

TORSDAG 25

09.45 – 10.00

ATT GÖRA SOM ANDRA GÖR – HÄRMA MER

Mikael Heimann

Är det fult att härma andra? Att härmas eller imitera uppfattas ofta som något mindre bra men förmågan att härma är faktiskt avgörande för vår utveckling. Det är nämligen genom att imitera som nyfödda barn lär sig att "jag är också en människa". Förmågan att härma öppnar upp dörren till kulturen, leken och hjälper oss att hantera sociala situationer.

Medverkande: Mikael Heimann, professor i utvecklingspsykologi

Arrangör: Linköpings universitet



10.10 – 10.25

FRÅGAN I VÄGEN FÖR SVARET – BRISTEN PÅ LÄSFÖRSTÅELSE

Margareta Serder

Hur väl förmår det skriftliga PISA-provet mäta elevers kunskaper? I en studie har provfrågor studerats för att ta reda på vad OECD mäter. Studien beskriver hur svenska ungdomar uppfattar, tolkar och besvarar frågor på PISA-provets naturvetenskapliga del. Detta sätts sedan i relation till Sveriges fallande resultat.

Medverkande: Margareta Serder, doktorand i utbildningsvetenskap och naturvetenskapens didaktik **Arrangör:** Malmö högskola

10.35 – 11.05

LÄSNING SOM VAPEN

Johan Svedjedal, Johanna Lindbäck

Läskunnighet är nyckeln till kunskap och en förutsättning för att lära sig behärska språkets och retorikens alla nyanser. I dag talas det om vikten av läsning. Kan det skrivna ordet bidra till att bryta utanförskap? Här diskuteras olika sätt att stärka Sverige som kunskapsnation, överbrygga kunskapsklyftor och bidra till att främja utbildning och bildning.

Medverkande: Johan Svedjedal, författare och professor i litteraturvetenskap och Johanna Lindbäck, författare och Sveriges läsambassadör. Moderator: Erik Fichtelius, VD UR

Arrangör: Riksbankens Jubileumsfond och UR



11.15–11.30

VAD HÄNDE MED STÄMNINGEN?

Nanna Gillberg

Ökande medialisering, digitalisering och individualisering har resulterat i ett uppmärksamhetscentrerat samhälle. Vad händer med värderingar, socialt liv och samhällsklimat när vi prioriterar den medierade verkligheten framför den fysiska och alla förväntas vara sina egna personliga varumärken? När blir det viktigare att verka ha roligt än att verkligen ha roligt?

Medverkande: Nanna Gillberg, ekon.dr och forskare vid Handelshögskolan i Stockholm och Handelshögskolan, Göteborgs universitet **Arrangör:** Studentlitteratur



Det växer ingen mossa på rullande sten

ArtDatabanken fungerar som en vital länk mellan forskare, naturvårdare och allmänhet. Den sprider information om flora och fauna, digitalt såväl som i bokform. Nyligen gavs "Skatter i vått och torrt" ut, där våra biologiska samlingar presenterades. Och i början av september 2014 kommer *Bladmossor: Skirmossor-baronmossor*, Sveriges första moderna mossflora.

I vårt lands biologiska samlingar finns fler än 33 miljoner unika föremål bevarade. För framtiden, miljön och för vår historia är det viktigt att de bevaras som en nyckel för att förstå var vi kommer ifrån. I *Skatter i vått och torrt*, skriven av Torleif Ingelög, fil. lic i växtbiologi och ansvarig för ArtDatabanken från starten på 1980-talet till 2007, presenteras dessa samlingar på ett övergripande sätt. Här finns allt från en blåval till småkryp, fossil, djur i sprit och pressade växter. Vi får lära oss om hur föremålen samlats in, vilka metoder som använts och hur de preparerats. Ett tiotal av samlingsfolkets eldsjälar porträtteras och vi får ta del av deras fascinerande berättelser. Detta är en omistlig bokskatt som visar på betydelsen av forskning, naturvård och personligt engagemang.

Skogens mjuka golv

Den som vandrat barfota på mossa vet hur härligt det känns. Men få av oss inser att vi går på spår som leder oss ett par miljoner år bakåt i tiden. Faktum är att för att avslöja hur mossorna tog sig till Skandinavien krävs DNA-studier. De är dessutom sega överlevare och därmed utmärkta miljöövervakare: forskarna har återupplivat en 1 600 år gammal mossa som legat fastfusen i Antarktis. Och letar man en bit ner i torven på en mosse kan man hitta grobara sporer som är minst 500 år gamla. I Sverige finns cirka 1 000 av jordens ca 20 000 mossor.

Det har blivit hög tid för en modern och gediget genomarbetad svensk flora i ämnet. I den rikt illustrerade *Bladmossor: Skirmossor-baronmossor*, visas i systematisk ordning 218 arter i 85 släkten av de s k pleurokarpa bladmossorna i till exempel skogar, våt- och parkmarker. Arten karakteriseras av ett krypande växtsätt med kapslar en bit ner på stammen. De presenteras ingående i text och bild samt med praktiska nycklar som gör det möjligt att bestämma vilken mossa man hittat i naturen eller i trädgården. Bland de pleurokarpa mossorna finns nämligen några av våra allra vanligaste och mest igenkända. Ett exempel är husmossan, som tillsammans med vägg- och kammossa bildar de gröna mattorna i våra skogsmarker. I sig är de ett eget litet ekosystem eftersom det är just denna mossmatta som, genom så kallade blågröna bakterier, har förmågan att binda luftens kväve.

En annan art är den som villaägaren ofta irriterar sig på, gräshakmossan, som bl a genom gräsklippningen sprids så effektivt att nya plantor kan sprida ut sig över gräsmattan. Boken, som utges inom ramen för Nationalnyckeln, har författats av Lars Hedenäs, docent och forskare på Naturhistoriska riksmuseet samt Tomas Hallingbäck, botanist och forskningsingenjör vid ArtDatabanken.

VAD ÄR ARTDATABANKEN?

ArtDatabanken vid SLU har sedan 2002 riksdagens uppdrag att samla in och sprida information om landets flora och fauna. Till sin hjälp har man bl a Artportalen, ett webbaserat system där fynden inrapporteras via en öppen och sökbar databas. Över 16 000 rapportörer har hittills bidragit till över 33 miljoner artfynd. Nationalnyckeln har givit ut 15 volymer med populärvetenskaplig text om svenska arter. Läs mer: artdatabanken.se, artportalen.se och nationalnyckeln.se

TORSDAG 25

11.40–11.55

DEN ONORDISKA FORNNORDISKA TRON

Anders Andrén



Den fornnordiska religionen har formats av olika kulturer. Lyssna till hur solkulten under bronsåldern har sitt ursprung i östra Medelhavsområdet och om de keltiska kontakterna. Här beskrivs romarikets påverkan på ritualer och myter samt kopplingar till samisk och finsk religion.

Medverkande: Anders Andrén, professor i arkeologi, Stockholms universitet

Arrangör: Riksbankens Jubileumsfond

12.05–12.20

VAD ÄR FILANTROPI?

Johanna Palmberg

I en allt mer globaliserad värld kan filantropins roll förväntas bli allt viktigare. I takt med att välbästandet ökar stiger viljan att dela med sig. Vad är egentligen filantropi och hur relaterar det till entreprenörskap och samhällsutveckling? Hur kan donationer bidra till innovativa lösningar på dagens samhällsutmaningar?

Medverkande: Johanna Palmberg, ekon.dr och forskningsledare samt ansvarig för Filantropiskt forum. Moderator: Pernilla Norlin, vice vd och kommunikationschef, Entreprenörskapsforum

Arrangör: Entreprenörskapsforum

12.30–12.45

KULTURPOLITIK – STYRNING PÅ AVSTÅND

Bengt Jacobsson

Den svenska kulturpolitiken fick sin form under det tidiga 1970-talet och har sedan dess påverkats av det som har legat i tiden. Senare års strävan att stärka de kulturella näringarna liksom tilltron till idéer om mätning och styrning har satt sina spår. Men vad har egentligen förändrats i politiken, och vad är stabilt?

Medverkande: Bengt Jacobsson, professor i företagsekonomi

Arrangör: Södertörns högskola

12.55–13.10

KOGNITIV MEDICIN – NYTT FOKUS PÅ HJÄRNANS FUNKTIONER

Anders Wallin



Trots att nedsättning av minne och kognitiva funktioner är vanligt i samband med sjukdom förblir störningen ofta oupptäckt. Hur kan man gå tillväga för att identifiera störningen och varför är det viktigt att man gör det?

Medverkande: Anders Wallin, professor i neuropsykiatri och överläkare **Arrangör:** Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet

13.20–13.35

KUNDE HUMANISTISKA PERSPEKTIV HA RÄDDAT OSS FRÅN FINANSKRISEN?

Bengt Kristensson Ugglå, Susanna Fellman



I dagens resultatnriktade värld tänker man att humaniora och ekonomi inte har något med varandra att göra. Men hade den ekonomiska krisen undvikits ifall ekonomerna hade fått en dos humanistisk bildning? Här diskuteras behovet och värdet av humaniora och en mer mångdimensionerad syn på ekonomi.

Medverkande: Bengt Kristensson Ugglå, professor i filosofi, kultur och företagsledning, Åbo Akademi och Susanna Fellman, professor i Business history, Göteborgs universitet

Arrangörer: Göteborgs universitet, Jonsereds herrgård, Hana-holmen – kulturcentrum för Sverige och Finland, Kulturfonden för Sverige och Finland

13.45–14.15

KAN PERSONCENTRERING REVOLUTIONERA VÅRDEN?

Bengt Kristensson Ugglå, Kerstin Dudas

Personcentrerad vård ser patienten som en person och bygger på ett partnerskap mellan patient och vårdgivare som tillsammans planerar vården. Ta del av ett samtal om möjligheter och utmaningar för personcentrerad vård, rehabilitering och omsorg från filosofisk bakgrund till praktisk implementering.

Medverkande: Bengt Kristensson Ugglå, professor i filosofi, kultur och företagsledning, Åbo Akademi, Kerstin Dudas, leg. sjuksköterska, med. dr., universitetslektor, Göteborgs universitet och Charlotta Saldert, fil. dr och logoped **Arrangör:** Centrum för personcentrerad vård, Göteborgs universitet (GPCC)

14.25–14.40

KVINNORÖRELSEN OCH SPRÅKET

Karin Milles, Lena Lind Palicki

En av de stora politiska rörelserna i vår tid är kvinnorörelsen. Den har på ett genomgripande sätt förändrat det svenska samhället i grunden. Den har också förändrat det svenska språket. Föredraget handlar om hur kvinnor har erövrat och förändrat svenskan under hundra år, från förra sekelskiftets rösträttskamp till de senare årens hen-debatt.

Medverkande: Karin Milles, docent i svenska, Södertörns högskola och Lena Lind Palicki, Språkrådet **Arrangör:** Södertörns högskola

14.50–15.05

ADMINISTRATIONSSAMHÄLLET – VART TAR VÅR TID VÄGEN?

Anders Ivarsson Westerberg

Under de senaste decennierna har mängden administrativt arbete ökat i snabb takt. Detta både till följd av den utbredda användningen av IT och en växande kultur av uppföljning och granskning. Konsekvenserna, både förväntade och mer oförutsedda, påverkar organisationer och arbetsliv i grunden.

Medverkande: Anders Ivarsson Westerberg, docent i företags ekonomi och föreståndare för Förvaltningsakademin

Arrangör: Södertörns högskola

Megastaden – sårbarhet eller möjlighet

Diskussion med Marie Thynell och Magnus Linton

Fredag 26/9 kl. 18.10–18.40

Antibiotika: Hoten mot boten?

Diskussion med Carl-Fredrik Flach och Margareta Hallberg

Lördag 27/9 kl. 11.50–12.05

Formas Fokuserar – aktuell debatt i pocketformat

Under hela Bokmässan finns samtliga pocketböcker till försäljning för mässpris i Formas monter B06:82. En för 30 kr och fyra för 100 kr!



**Forskningsrådet
Formas**
www.formas.se
monter B06:82



TORSDAG 25

FORTE:

Forskningsrådet för
hälsa, arbetsliv och välfärd

FORSKARTORGET
MONTER B05:72
Torsdag 25 september 15.15

ALLTID UPPKOPPLAD, ALDRIG AVKOPPLAD

Sara Thomée, Göteborgs universitet

VI TOLKAR MEDIEBUDSKAP OM ALKOHOL PÅ OLIKA SÄTT

Alexandra Bogren, Stockholms universitet

Forte är en statlig myndighet som finansierar och initierar
forskning som främjar människors hälsa, arbetsliv och välfärd.

www.forte.se

15.15–15.30

ALLTID UPPKOPPLAD – ALDRIG AVKOPPLAD

Sara Thomée



Med smarta mobiler och mobilt internet kan vi vara uppkopplade hela tiden. Vilken betydelse har det för hälsan? Unga vuxna som använder mobil och dator extremt mycket har en ökad risk att utveckla symptom på psykisk ohälsa.

Medverkande: Sara Thomée, leg. psykolog och med. dr., arbets- och miljömedicin, Göteborgs universitet

Arrangör: FORTE – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

15.30–15.45

VI TOLKAR MEDIEBUDSKAP OM ALKOHOL PÅ OLIKA SÄTT

Alexandra Bogren



Hur skildrar medierna biomedicinsk alkohol-forskning och alkoholism? Hur tolkar läsarna dessa artiklar? Män och kvinnors alkoholproblem beskrivs på olika sätt i media. Läsarnas tilltro till innehållet varierar beroende på var tidningsartiklarna finns publicerade.

Medverkande: Alexandra Bogren, docent i sociologi, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), Stockholms universitet

Arrangör: FORTE – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

15.55–16.10

DEN PEDOFILA BLICKEN – BARN, VUXNA OCH SEXUALITET

Anna Sparrman

Livet kring barn organiseras och regleras idag, runt om i det västerländska samhället, utifrån hotet om potentiella pedofiler. Vuxna självreglerar sina egna och andras handlingar för att ”hålla ryggen fri”. Barn på bioduken (*Jakten*) anklagar på falska grunder vuxna för att vara pedofiler. En analys och diskussion kring bilder och blickar och deras betydelse för vår egen samtids förståelse av relationen mellan barn, vuxna och sexualitet. Hur påverkar barns syn på s.k. ”normal” sexualitet synen på pedofili?

Medverkande: Anna Sparrman, professor, Tema Barn

Arrangör: Linköpings universitet

16.20–16.35

HUR SER FRAMTIDENS BIBLIOTEK UT?

Hanna Carlsson

Vad förmedlar den nya tidens bibliotek – böcker eller upplevelser? Vad står egentligen i fokus i den nya stadens stora kulturinstitution? I Malmö har stadens bibliotek genomgått en stor förvandling och man har försökt skapa ett nytt folkbibliotek: "The darling library in the world".

Medverkande: Hanna Carlsson, fil. dr i biblioteks- och informationsvetenskap

Arrangör: Lunds universitet



16.45–17.00

MEDALJENS FRAMSIDA – NOBELPRISET I PRESSEN

Gustav Källstrand

När nyheten om att Nobel testamenterat sin förmögenhet till ett pris, nådde pressen 1897, skapades stora förväntningar på priset som skulle sätta Sverige på kartan. När priset började delas ut fann pressens rapportering snart sina former – former som i mångt och mycket finns kvar fortfarande idag.

Medverkande: Gustav Källstrand, fil. dr i temat kultur och samhälle, Nobelmuseet **Arrangör:** Nobelmuseet



17.10–17.25

FRU PETROVAS SKO – EN RYSK SPIONTRAGEDI

Wilhelm Agrell

Jevdokia och Vladimir Petrov var KGB-spioner och gifta med varandra. År 1954 hoppade de av i Australien under stor dramatik. Bit för bit maldes äktenskapet sönder i det "Safe House" där makarna levde som fångar medan de i ändlösa förhör pumpades på underrättelseinformation.

Medverkande: Wilhelm Agrell, professor i underrättelseanalys

Arrangör: Lunds universitet



17.35–17.50

BOKEN OCH DEN ANALOGA NOSTALGIN

Jesper Olsson, Pelle Snickars

Samtidigt som vi lever en allt större del av våra liv i den digitala världen tycks det finnas en längtan tillbaka till en analog värld. Rör det sig enbart om nostalgi? Vad är det som gör att vissa medieformer, som boken eller vinylskivan, fortfarande erbjuder så starkt motstånd mot ettor och nollor? Vad kännetecknade egentligen det analoga samhället?

Medverkande: Jesper Olsson, docent i litteraturvetenskap, Linköpings universitet och Pelle Snickars, professor i medie- och kommunikationsvetenskap, Umeå universitet. Moderator: Anna Sofia Rossholm, Humtank

Arrangör: Humtank



18.00–18.15

ARSENIK I NATTVARDSVINET – EN GIFTMÖRDARPRÄST SKILDRAD I SKILLINGTRYCK

Olle Matsson, Jan-Olof Andersson

År 1865 hängde sig kyrkoherden i Silbodal, Anders Lindbäck. Han hade dömts till döden efter att ha blandat arsenik i vinet som han gav fattiga och sjuka vid sockenbud. Ett tacksamt ämne för ett av den tidens nyhetsmedia – skillingtrycken.

Medverkande: Olle Matsson, professor i kemi och Jan-Olof Andersson, trubadur

Arrangör: Uppsala universitet



FREDAG 26



08.45–09.30

SCIENCE CAFÉ–HUR VET TRÄDEN ATT DET ÄR HÖST?

Stefan Jansson, Karin Larsdotter

Mer än 10 000 elever dokumenterade träd runt om i Sverige förra hösten. Ät frukost och hör hur forskningen, med barnens hjälp, tagit reda på hur träden vet att det är dags att skifta färg. Massexperimentet är en del av vetenskapsfesten *ForskarFredag* som firas den 26 september.

Medverkande: Stefan Jansson, professor i växters cell- och molekylärbiologi, Umeå universitet och Karin Larsdotter, utredare Vetenskap & Allmänhet **Arrangör:** Vetenskap & Allmänhet

09.45–10.00

HUR ÄR DET Egentligen ATT VARA FORSKARE?

Camilla Svensson, Annika Pohl, Tünde Fülöp

Hur blir man forskare? Måste man vara ett geni? Finns det faror med forskning? Gymnasieungdomar intervjuar ledamöter från Sveriges unga akademi som svarar på både små och stora frågor kring livet som forskare och vad forskning innebär.

Medverkande: Camilla Svensson, forskare i fysiologi, Karolinska Institutet, Annika Pohl, forskare i materialkemi, Uppsala universitet och Tünde Fülöp, forskare i plasmafysik, Chalmers tekniska högskola

Arrangör: Sveriges unga akademi

10.10–10.25

HUR LÄR SIG LÄRARE?

– FRÅN LÄRARUTBILDNING TILL SKOLANS VARDAG

Auli Toom

Hur bygger lärare upp sitt eget lärande under olika skeden av sin utbildning och sin professionella karriär? Lyssna till ett pågående pedagogiskt forskningsprojekt som söker svar på dessa frågor och där paralleller dras till den finländska lärarutbildningens styrka och utmaningar. *Programmet ges på engelska.*

Medverkande: Auli Toom, forskare och docent, Helsingfors universitet **Arrangör:** Hanaholmen – kulturcentrum för Sverige och Finland och Kulturfonden för Sverige och Finland



10.35–10.50

MATEMATISKA STRUKTURER I MATEMATIKUNDERVISNINGEN

Natalia Karlsson



Matematik är ett abstrakt ämne som har mångtusenåriga rötter i mänsklighetens historia. Ett flertal utvärderingar visar att svenska elever och studenter har problem med att tillgodogöra sig detta kulturarv. Hur kan matematiska strukturer integreras i matematikundervisningen, i såväl skola som högskola, för att underlätta förståelsen av matematik? Och hur kan den utformas i relation till elevernas förkunskaper?

Medverkande: Natalia Karlsson, docent i matematik

Arrangör: Södertörns högskola



11.00–11.15

33 MILJONER DÖDA VÄXTER OCH DJUR UTMANAR FORSKARNA

Torleif Ingelög

I vårt lands biologiska samlingar finns fler än 33 miljoner föremål – pressade växter, djur i sprit, torrmonterade djur och fossil – insamlade under många hundra år av forskare och samlare. Dessa döda föremål är i högsta grad levande och kan tala till oss på många sätt. De erbjuder fascinerande möjligheter för forskning och kan ge svar på många frågor som mänskligheten står inför nu eller i framtiden.

Medverkande: Torleif Ingelög, biolog och fil.lic. i växtbiologi

Arrangör: ArtDatabanken –SLU

11.25–11.40

FLANÖRENS BLICK – INTE BARA DÅ OCH FRÅN PARIS

Elena Balzamo



Det litterära flanörbegreppet har starkt påverkat den europeiska litteraturen sedan förrförra seklet och varit en källa för senare tids modernistiska strömningar, också i Norden. Baudelaire, Hamsun och Söderberg är kända exempel. Fanns skillnader mellan den kontinentala och den nordiska flanören? Finns kvinnliga flanörer? Lever flanören i dag?

Medverkande: Elena Balzamo, fil. dr i skandinavistik, litteraturhistoriker, översättare; Chartres, Frankrike/SCAS, Uppsala

Arrangör: Kungl. Vitterhetsakademien

11.50–12.05

ATT LÄSA GAMLA TESTAMENTET GENOM SPRÅKET

Ola Wikander

Gamla testamentets texter har påverkat en hel värld och fortsätter att göra det. Att läsa texterna vetenskapligt är ett språkligt arbete där det hebreiska språket är nyckeln och de antika språkens detaljer blir den nödvändiga vägen in i texten.

Medverkande: Ola Wikander, teol. dr i Gamla testamentets exegetik

Arrangör: Lunds universitet



FREDAG 26

12.15 – 12.30

DEN EKONOMISKA MÄNNISKANS FALL – OM EVOLUTION OCH ALTRUISM

Johan Frostegård

Evolutionsläran har länge präglats av att man utgått från att människan drivits av egoism, den själviska genen. Men både gammal och ny forskning tyder på att det kan vara tvärtom och att det viktiga för människan istället är våra altruistiska drivkrafter. Därmed faller teorin om ”the economic man”, den som styr så mycket av vår syn på oss själva och vår rationalitet.

Medverkande: Johan Frostegård, professor i medicin, Karolinska Institutet

Arrangör: Karolinska Institutet University Press (KIUP)



12.40 – 12.55

BARN OCH MAT – EN KNEPIG HISTORIA

Jutta Balldin, Caroline Ljungberg

Mat och ätande handlar inte bara om näring och hälsa utan det används också för att styra barns beteende. Det finns en syn på barn att de inte vet sitt eget bästa. Den västerländska bilden av en idealmåltid blir rådande. Resultatet blir en reglering av mat och ätandet kan ses som en moralisk regim som speglar hur människor bör leva: moraliskt, pedagogiskt och hälsomässigt.

Medverkande: Jutta Balldin, fil. dr i pedagogik och Caroline Ljungberg, fil. dr i Internationell Migration och Etniska Relationer

Arrangör: Malmö högskola

13.05 – 13.20

HYPE – DEN BÄSTSÄLJANDE ROMANEN PÅ MARKNADEN

Ann Steiner

Bokmarknaden kan framstå som en genomkommersiell plats där bara de största bästsäljarna får plats. Men vad är en bästsäljare? Vem skapar den? Är det författare, förlag eller läsare? I antologin ”HYPE – Bestsellers and Literary Culture” har forskare vänt och vridit på fenomenet.

Medverkande: Ann Steiner, docent i förlags- och bokmarknadskunskap

Arrangör: Lunds universitet



13.30 – 13.45

LEVA VIDARE – NÄR ORGANDONATION GÖR DET MÖJLIGT

Petra Lilja Andersson, Anna Forsberg

Hur är det att ge en bit av sin kropp till en annan person eller att leva med en avliden persons hjärta? Starka livsberättelser från personer som varit med om organdonation eller transplantation visar hur det är att leva vidare. Berättelserna speglas mot fakta, etik och filosofiska reflektioner.

Medverkande: Petra Lilja Andersson, fil. dr i pedagogik, universitetslektor i omvårdnad och Anna Forsberg, professor i vårdvetenskap, organtransplantation

Arrangör: Lunds universitet



13.45 – 14.00

DEN VÄRDEFULLA KROPPEN – GLOBAL HANDEL MED KROPPSDELAR

Susanne Lundin

Njursjuka Sam köpte en njure i Pakistan – var kom det nya organet ifrån? Följ med på en resa genom organhandelns dunkla värld till utnyttjade soptippsarbetare i Brasilien, åklagare i Israel och kirurger i Filippinerna. Här skildras en organmarknad mellan medicinsk spetskompetens och ren människohandel.

Medverkande: Susanne Lundin, professor i etnologi

Arrangör: Lunds universitet



AFA Försäkring stödjer forskning och utveckling inom arbetsmiljö och hälsa

*– 150 miljoner till forskning och utveckling varje år
– 250 pågående FoU-projekt*

AFA Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet. Våra försäkringar är bestämda i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter och vi försäkrar drygt fyra miljoner människor i privat näringsliv, kommuner, landsting och regioner. AFA Försäkring drivs utan vinstsyfte och förvaltar cirka 200 miljarder kronor. En viktig del av vår verksamhet är att stödja forskning och projekt som aktivt syftar till att förbättra arbetsmiljön. AFA Försäkring har cirka 600 medarbetare och ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

afa
FÖRSÄKRING

Trygghet på jobbet för fyra miljoner människor

FREDAG 26

VARFÖR DENNA BOK OM DET SVENSKA NÄRINGSLIVETS HISTORIA 1864 – 2014?

Det Svenska Näringslivets Historia 1864 – 2014 ges ut för att fira Näringsfrihetens 150-årsjubileum. Boken ger en bred beskrivning av och ett vetenskapligt sammanhang för företagens del i den svenska ekonomiska historien.

Arrangör: Centrum för Näringslivshistoria och Dialogos Förlag



Kan vi stärka och utveckla den svenska skolan med hjälp av spelbaserat lärande? Kan digitaliseringen medverka till att lärandet blir mer konkret med fokus på verkliga problem? Hur kan vi använda nya digitala verktyg så lärarna kan få bättre feedback på elevernas kunskap? Lyssna på framtidstrender inom skolan.

Arrangör: VINNOVA

Vad händer när hen läser?
Läs mer om genus och
jämsställldhet på genus.se





”Vi är med och stärker Kunskapssverige”

”Attraktiva kunskapsmiljöer stärker de svenska lärosätenas konkurrenskraft. Därför har vi en roll att fylla när vi bygger och förvaltar fastigheter och hela campusområden för våra kunder; universitet och högskolor. Vi ser till att studenter och forskare från när och fjärran kan studera, forska och arbeta i moderna och effektiva lokaler på attraktiva campusområden.

Vi ska vara en öppen och serviceinriktad hyresvärd med starkt fokus på kundnytta. Vi tar också ansvar för att det byggs fler studentbostäder. Genom våra långsiktiga campusplaner som tas fram i nära samverkan med kunderna är detta en av de viktigaste delarna för att utveckla framtidens campusområden. Att vi verkar på en konkurrensutsatt marknad och med marknadsmässiga grunder gör att vi ständigt utvecklar vår effektivitet och vår kvalitet. Vi kommer att fortsätta att utveckla vårt fastighetsbestånd och vårt arbetssätt i nära samverkan med kunderna. Med våra kloka byggnader och ett långsiktigt hållbart tänkande bidrar vi till att stärka Kunskapssverige. Det gör mig stolt!”

NAMN

Kerstin Lindberg
Göransson

GÖR

VD
Akademiska Hus AB

300 000

STUDERAR OCH FORSKAR I
AKADEMISKA HUS
FASTIGHETER VARJE DAG

1,5

MILJONER KVADRATMETER
UNDERVISNINGSLOKALER

89%

AV VÄRMEN SOM
AKADEMISKA HUS
ANVÄNDER KOMMER
FRÅN FÖRNYBARA KÄLLOR



Vi medverkar till 6 000 nya studentbostäder

Akademiska Hus ska inte bygga eller äga studentbostäder. Men vi gör så mycket vi kan för att möjliggöra bostadsbyggande i anslutning till lärosäten och campus. I Stockholm, Uppsala, Lund, Göteborg, Umeå och Luleå medverkar vi just nu till att mer än 6 000 studentbostäder ska kunna byggas på campus.



För ett klokare Sverige!

Vi lever i en värld i ständig förändring och vi tror att kunskap och kreativitet är viktigare än någonsin. Vi tror att riktigt briljanta idéer föds i mötet mellan samhälle, näringsliv och akademi, och att det är så vi stärker Sverige som kunskapsnation. Vi är ett av Sveriges största fastighetsbolag och helt inriktade på universitet och högskolor. Vi bygger och förvaltar hållbara kunskapsmiljöer för hela människan och varje dag vistas 300 000 studenter och forskare i våra fastigheter. Vår långa erfarenhet och fokus på trender i den akademiska världen gör att vi kan bygga både innovativt och långsiktigt. Idag har vi ett fastighetsvärde på drygt 58,4 miljarder och en omsättning på fem, och för att möta den ökande efterfrågan bygger vi nya kunskapsmiljöer för 22 miljarder. Så bidrar vi till ett klokare Sverige.



AKADEMISKA HUS

LÄS MER PÅ AKADEMISKAHUS.SE

FREDAG 26

15.00–15.30

VAD HÄNDER NÄR HEN SKRIVER?

Malena Gustavson, Anna Lundberg, Athena Farrokhzad

Att använda det nya ordet "hen" och att ifrågasätta det akademiska skrivandets former är båda sätt att utmana normer och makt. Att utvidga språket har varit en viktig del av genusforskningens framväxt. Lyssna på ett samtal om genus, språk och makt.

Medverkande: Malena Gustavson och Anna Lundberg, båda fil. dr i genusvetenskap, Linköpings universitet samt Athena Farrokhzad, poet och litteraturkritiker

Arrangör: Nationella sekretariatet för genusforskning, Göteborgs universitet

15.40–15.55

TECKENSPRÅKET – INTE BARA HÄNDERNAS SPRÅK

Brita Bergman

För den som inte behärskar teckenspråket ter sig händernas "viftande" mest som en ostrukturerad ström av rörelser. Men det svenska teckenspråket är ett språk lika sinnrikt uppbyggt som andra (talade) språk. Händerna samverkar med rörelser hos huvud, mun och ögonbryn och detta samspel genomsyrar hela teckenspråksproduktionen.

Medverkande: Brita Bergman, professor i teckenspråk, Stockholms universitet

Arrangör: Kungl. Vitterhetsakademien



16.05–16.20

ÄVENTYR OCH NATURVETENSKAP

Daniel Sjölin, Jerker Virdborg



Daniel Sjölin och Jerker Virdborg bestämde sig för att tillsammans skriva en äventyrsberättelse under pseudonymen Michael Mortimer. I första delen leder en tidigare okänd dagbok av Linnélärjungen Daniel Solander till en besynnerlig fossilsten som trotsar alla naturvetenskapliga förklaringar. Mortimer kombinerar pojkboksäventyrets berättarlusta med dystopins angelägenhet och intresserar sig för både kvantfysik, paleontologi, strängteori och nanoteknik.

Medverkande: Daniel Sjölin och Jerker Virdborg, båda författare

Arrangör: Norstedts

16.30–16.45

BRYT DET SISTA TABUT

Martin Ingvar, Maria Borelius



De mentala sjukdomarna är idag den största sjukdomsgruppen i Sverige. En av tre sjuk-skrivna idag har en psykiatrisk diagnos.

Depression, ångest, utbrändhet och ätstörningar drabbar i olika former varje familj. Sjukdomarna kostar samhället cirka 60 miljarder kronor årligen för vård och sjukskrivningar. Kan tabut kring psykisk ohälsa försvinna med mer kunskap?

Medverkande: Martin Ingvar, professor i klinisk neurovetenskap, Karolinska Institutet samtalar med Maria Borelius, vetenskapsjournalist **Arrangör:** Natur och Kultur

16.55–17.10

KÄRLEK, KÄNSLOR OCH KEMI

Ulf Ellervik

Varför kan vi inte vara förälskade för evigt och hur kommer det sig att förälskelse inte varar? Vad händer egentligen i hjärnan när vi blir kära och varför njuter vi av sex? Frågor med svar som väcker nyfikenhet. Lust, förälskelse och evig kärlek, allt beror på kemiska förlopp.

Medverkande: Ulf Ellervik, professor i bioorganisk kemi

Arrangör: Lunds universitet

26 FREDAG

17.20–17.35

ÄLSKA, DRICKA, SJUNGA, LEVA, DÖ

Stina Otterberg

Varför slutade vi läsa Karlfeldt? Med anledning av hans 150-årsjubileum får vi följa med in i Karlfeldts klassiska diktvärld. Utifrån Karlfeldts dikt *Sub luna*, "under månen", ställs fem dörrar på glänt till författarskapet: älska, dricka, sjunga, leva, dö.

Medverkande: Stina Otterberg, universitetslektor i litteraturvetenskap och litteraturkritiker på DN

Arrangör: Wahlström & Widstrand



17.45–18.00

STATSMINISTERN OCH LITTERATUREN

Torbjörn Forslid, Anders Ohlsson

Hur används litteraturen inom politiken idag? Ett tidigare enhetligt bildningsideal är under stark omvandling idag. Ändå fortsätter våra toppolitiker att på olika sätt använda litteraturen. Till exempel genom att hänvisa till den, som Reinfeldt och Juholt, eller själv publicera böcker, som Fridolin och Bodström.

Medverkande: Torbjörn Forslid och Anders Ohlsson, båda professorer i litteraturvetenskap

Arrangör: Lunds universitet



18.10–18.40

MEGASTADEN – SÅRBARHET ELLER MÖJLIGHET

Marie Thynell och Magnus Linton

Varje år lämnar 70 miljoner människor landsbygden, de allra flesta fattiga, för att söka nya liv och en bättre framtid i någon av världens snabbt växande megametropoler. År 2050 beräknas jorden ha tre miljarder sluminvånare. São Paulo är en av dessa städer. Vem bor i slummen? Vilka är den urbana omvandlingens yttersta sociala, ekonomiska och ekologiska utmaningar?

Medverkande: Marie Thynell, docent och Magnus Linton, författare

Arrangör: Forskningsrådet Formas

18.45–19.00

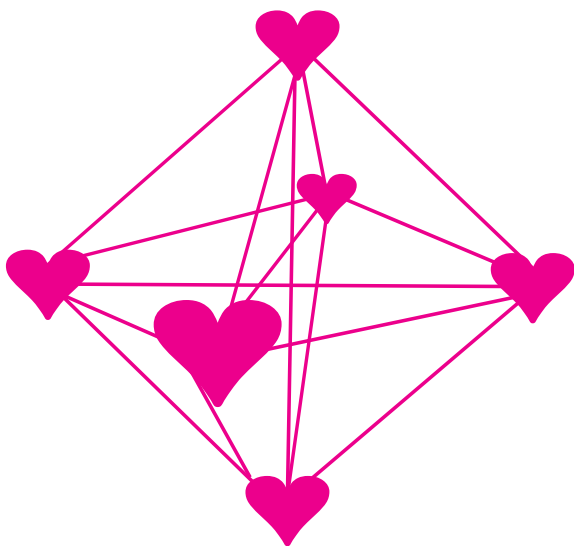
VAD ÄR SJÄLVMEDKÄNSLA?

Agneta Lagercrantz

Hjärnan har en tendens att hellre lagra negativ information än positiv, vilket kanske förklarar att vi ibland har svårt att vara snälla mot oss själva? Att se på sig själv med mer accepterande ögon minskar stress och ökar positiva känslor. Det ökar den empatiska förmågan och engagemanget för andra ökar.

Medverkande: Agneta Lagercrantz, författare

Arrangör: Natur och Kultur



Näringsfrihetens historia

Idag tar vi för givet att den som vill starta ett företag – en revisionsfirma, ett plåtslageri eller en butik – får göra detta om han eller hon inte begått brott och fått näringsförbud. Minst av allt förväntar vi oss att man ska behöva fråga sina blivande konkurrenter om lov.

Men under mycket lång tid var det precis vad man behövde göra i Sverige. Man fick inte öppna en affär på landet. Man fick inte driva ett skomakeri om man inte var med i skomakarskrået. Även om man var fullt utbildad gesäll låg det hinder i vägen att bli självständig mästare. Bodde man i en stad norr om Stockholm fick man inte handla med utlandet, utan måste gå via Stockholm. Bakom alla dessa regler låg tanken att det gick att bestämma vilka yrken, vilka branscher och vilken handel som skulle få finnas på en viss plats för att samhällsekonomin skulle fungera väl.

Långsamt grydde en ny insikt bland politiker, forskare och intellektuella: att ekonomin fungerade bättre, ja att alla fick det bättre, om man tillät en spontan ordning växa fram. Ingen enskild eller grupp hade möjlighet att tänka fram exakt hur en god samhällsekonomi såg ut.

De första diskussionerna förekom redan på mitten av sjuttonhundratalet. År 1846 togs ett viktigt steg på vägen i och med att skråtvånget mjukades upp betydligt. Den slutliga och viktiga reformen skedde emellertid 1864 efter många riksdagsdebatter åren dessförinnan. Den 18 juni beslöts nämligen i konselj med kung Karl XV att införa en lag om "utvidgad näringsfrihet", med formuleringar som gjorde den grundlagslik.

Därmed inleddes också en lång period av mycket snabb tillväxt. Från att ha varit mycket fattigt blev Sverige ett land där betydande exportföretag kring nya uppfinningar växte fram, och där ekonomisk tillväxt lade grunden för den välfärdsstat vi har i dag.

Men näringsfriheten har alltid varit omstridd. Redan kring sekelskiftet 1900 började den begränsas, på grund av rädsla för utländska handelsmän. Och kring lantbrukets näringar restes murar av tullar och regleringar. Långt senare kom debatten att koncentreras kring banker och finanstjänster. I dag står verksamheter som skolor, vårdcentraler och äldreboenden i diskussionens fokus. Så slutet på näringsfrihetens svenska historia är säkert inte färdigskrivet.



CENTRUM FÖR NÄRINGS LIVSHISTORIA

På Centrum för Näringslivshistoria är vi arkivexperter med källmaterial, entreprenörskap och företagshistoria som specialitet. I arkivet bevaras historiskt värdefullt material med sekretess på uppdrag av företag och organisationer. Utifrån dokument, intervjuer, fotografier, film och föremål från arkiven berättar vi företagets historia. Under 2014 riktar vi fokus mot den fantastiska utveckling för Sverige som möjliggjordes av förordningen om utvidgad näringsfrihet 1864. Läs mer på naringslivshistoria.se

09.20–09.35

MOBBNING OCH MIKROPOLITIK – ÄR DU ANGVARE, HÄMNARE ELLER BARA OFFER?

Ann-Carita Evaldsson

De vuxna i skolan tror att de har en bra mobbningsstrategi. Men när tjejerna på skolgården integrerar den i sina egna relationer kan det få oväntade konsekvenser. En etnografisk fältstudie om flickors skvaller ger inblick i en socialt mycket komplex värld med en oväntad moralisk ordning.

Medverkande: Ann-Carita Evaldsson, professor i pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, Uppsala universitet **Arrangör:** Vetenskapsrådet

9.45 – 10.00

VAR FÖRSTA VÄRLDSKRIGET NÖDVÄNDIGT?

Lina Sturfelt, Nils Fabiansson

Vi vet att kriget ledde till flera stora sociala och politiska förändringar som vi gärna förknippar med det moderna samhället. Var kriget till och med nödvändigt för det moderna samhällets framväxt och vilka syften tjänar minnet av det idag?

Medverkande: Lina Sturfelt, fil. dr, lektor i mänskliga rättigheter, Lunds universitet och Nils Fabiansson, författare, fil.mag. i historia och arkeologi **Arrangör:** Riksbankens Jubileumsfond



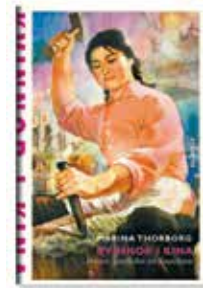
10.10 – 10.25

KVINNOR I KINA – PIRATER, JÄRNFLICKOR OCH FINANSLEJON

Marina Thorborg

Kvinnor i Kina har utsatts för diskriminering från vaggan till graven. Ändå har det funnits starka kvinnor som inte låtit sig tryckas ner. Hur har kvinnorna kunnat finnas med på alla fronter och hur kunde Kina ha en helt egen feministdebatt innan vi i väst hade det?

Medverkande: Marina Thorborg, professor i ekonomisk historia, Södertörns högskola **Arrangör:** Bokförlaget Atlantis



10.35–10.50

RUNORNAS HEMLIGHETER – NYA PUSSELBITAR

Laila Kitzler Åhfeldt, Magnus Källström

Varje år upptäcks nya runinskrifter. Kanske en tidigare okänd runsten eller runor inskurna i ett djurben eller ristade på en kyrkvägg. Alla lämnar de ett meddelande från det förgångna och bidrar med en ny pusselbit till vår historia. Men runinskriften ska inte bara läsas utan även tolkas. Hur?

Medverkande: Laila Kitzler Åhfeldt, docent i arkeologi och Magnus Källström, runolog och docent i nordiska språk, båda Riksantikvarieämbetet **Arrangör:** Kungl. Vitterhetsakademien



LÖRDAG 27

11.00 – 11.15

VISA MIG DITT FOTOALBUM SÅ SKA JAG SÄGA DIG VEM DU ÄR

Anna Dahlgren

Albumet var ett typiskt uttryck för 1800-talets drömmar om att samla och ordna världen. Med hjälp av porträtt och vyer monterade innanför pärmar skapades en bild av samhället och dess hierarkier. 1800-talets album har en mer samtida och förutsäggande funktion än dagens album.

Medverkande: Anna Dahlgren, docent i konstvetenskap och lektor, Stockholms universitet

Arrangör: Riksbankens Jubileumsfond



11.25 – 11.40

KAMERAN SOM VERKTYG

Linda Sternö, Kalle Boman, Klara Björk, Annica Sjölander

Hur kan ett samhälle ta tillvara på den kunskap och den erfarenhet som finns hos alla enskilda medborgare? I ett pågående projekt används kameran som ett verktyg för integration där deltagarna ges möjlighet till tolkningsföreträde av sin egen tillvaro. Det är en demokratisk fråga vem som skildrar vår värld, vems bilder och perspektiv som är rådande i samhället.

Medverkande: Linda Sternö, universitetslektor, Kalle Boman, professor i filmisk gestaltning, Klara Björk, universitetsadjunkt, Akademien Valand och Annica Sjölander, forskare, Centrum för kultur och hälsa

Arrangör: Centrum för kultur och hälsa, Göteborgs universitet

11.50–12.05

ANTIBIOTIKA – HOTEN MOT BOTEN?

Carl-Fredrik Flach, Margareta Hallberg

Vissa menar att problemet med antibiotikaresistens är lika omfattande som klimatförändringarna. Gör vi ingenting så riskerar vi att stå skyddslösa mot infektionssjukdomar. Även enklare operationer kommer att innebära stora risker. Hur ska vi hejda utvecklingen och vilka lösningar finns i sikte?

Medverkande: Carl-Fredrik Flach, doktor, avdelningen för infektionssjukdomar, Institutet för biomedicin, Sahlgrenska akademien och Margareta Hallberg, professor i vetenskapsteori, Göteborgs universitet **Arrangör:** Forskningsrådet Formas



12.15–12.30

LÖSNINGEN PÅ RESISTENTA BAKTERIER

Javier Sanchez

Forskningen vill öka uppmärksamheten kring antibiotikaresistens. Dels handlar det om att ta fram ny antibiotika och dels att hitta lösningar på problemet med resistent bakterier. Över 1 500 människor dör varje år i Sverige av infektioner de får på sjukhus. Vårdrelaterade infektioner är världens fjärde största dödsorsak. Men detta kan förhindras.

Medverkande: Javier Sanchez, fil. dr, Bactiguard

Arrangör: VINNOVA

12.40–12.55

REFORMER, BRYTNINGSTIDER, OCH INDUSTRI PÅ FRAMMARCH

Lena Andersson-Skog

Arbetet *Det Svenska Näringslivets Historia 1864 – 2014* ger långsiktiga perspektiv på företagets roll i den svenska historien. Utgångspunkten är näringsfrihetsreformen 1864, men det finns förstås en förhistoria. Här får du veta mer om en period som innebar brytningar mellan gammalt och nytt.

Medverkande: Lena Andersson-Skog, professor i ekonomisk historia, Umeå universitet

Arrangör: Centrum för Näringslivshistoria och Dialogos Förlag

13.05–13.20

HEMLIGHETEN BAKOM GOOGLES FRAMGÅNGAR

Annika Steiber

Hur gör Google för att behålla sin konkurrenskraft och innovationsförmåga i en snabbföränderlig värld? Google är känt för att bygga sina framgångar på medarbetarnas kreativitet och för att bygga en kultur som främjar innovation och nytänkande samt en bra företagskultur.

Medverkande: Annika Steiber, tekn. dr, Chalmers tekniska högskola

Arrangör: VINNOVA



13.30–13.45

FRÅN BEFOLKNINGSEXPLSION TILL KLIMATKOLLAPS

Björn-Ola Linnér

Det finns och har funnits många hotbilder rörande världens matförsörjning. Exempelvis ökad befolkning och extrema väderförhållanden. Kan lösningen vara genmanipulerad mat?

Medverkande: Björn-Ola Linnér, professor, Tema Vatten i natur och samhälle

Arrangör: Linköpings universitet

13.55–14.10

VAD HAR HÄNT MED FRANKENSTEINS MONSTER?

Marie Öhman

Idag fascinerar vi av det som förut skrämde oss i skräcklitteraturen. Kanske beror det på att utveckling och vetenskap har flyttat gränserna mellan liv och död, djur och människa, maskin och varelse. Hur definierar vi vad det är att vara människa idag och hur skildras gränstillstånden i litteraturen?

Medverkande: Marie Öhman, universitetslektor i litteraturvetenskap, Mälardalens högskola

Arrangör: Vetenskapsrådet



14.20–14.35

BRUSTET HJÄRTA – ETT LITTERÄRT UTTRYCK ELLER EN VANLIG SJUKDOM?

Elmir Omerovic

Hur kan en jordbävning orsaka hjärtsvikt? Kan olycklig kärlek leda till död av ”brustet hjärta”? Stressinducerad kardiomyopati kännetecknas av en dramatisk och omfattande försämring av hjärtfunktionen som är självläkande men som hos vissa individer kan leda till allvarliga komplikationer. Den första patienten i Sverige diagnostiserades i Göteborg 2005. För närvarande får minst 50 nya patienter varje månad diagnosen ”brustet hjärta”.

Medverkande: Elmir Omerovic, docent, Wallenberglaboratoriet, Sahlgrenska akademien och Sahlgrenska universitetssjukhuset

Arrangör: AFA Försäkring

14.45–15.00

DEN DOLDA DÖRREN

Owe Wikström

Vad gör vi med vår ångest och undran över döden. Vart tar vi vägen? Det finns flera aspekter av döden och olika sätt att möta och bemöta den på. För den som i vargtimmen vrider sig och inte lyckas undfly frågorna ges här inga svar men kanske ord att tänka med.

Medverkande: Owe Wikström, teolog, författare, psykoterapeut, präst och professor i religionspsykologi, Uppsala universitet

Arrangör: Natur och Kultur

15.10–15.40

MÅR BARNEN BRA I FÖRSKOLAN?

Ulla Waldenström, Malin Bergström

Mamma, pappa, ungarna och hela samhället – alla vill ha dagis. Men varför vet vi så lite om vad som behövs för en välfungerande förskola? Kan forskarna svara på vilken barnomsorg som är bra och för vilka barn? Lyssna till ett samtal om vad små och stora barn behöver för att utvecklas, lära sig och må bra.

Medverkande: Ulla Waldenström, barnmorska, beteendevetare och professor, inst. f. barn och kvinnors hälsa och Malin Bergström, barnpsykolog och läkare. Båda från Karolinska Institutet

Arrangör: Karolinska Institutet University Press (KIUP)



P R O G R A M

Läsning som vapen

TORSDAG 10:35 Panelen diskuterar olika sätt att stärka Sverige som kunskapsnation, överbrygga kunskapsklyftor och bidra till att främja utbildning och bildning. Johan Svedjedal, författare och professor i litteraturvetenskap
Johanna Lindbäck, författare och Sveriges läsambassadör
Moderator: Erik Fichtelius, vd UR
Samarrangemang med UR
Plats: Forskartorget

Den outhärliga humanisten

TORSDAG 11:00 Humanistens kompetens blir viktigare då demokrati och yttrandefrihet inte är självklarheter och miljöfrågor och konflikter är tickande bomber. Hur kan humanister skapa en bättre värld? Sverker Sörlin, författare och professor i idéhistoria
Gustaf Arrhenius, professor i praktisk filosofi
Helen Fuchs, fil. dr i konstvetenskap och medlem i tankesmedjan Humtank
Ulrika Knutson, journalist och författare
Moderator: Daniel Sandström, litterär chef, förläggare Albert Bonniers Förlag
Samarrangemang med Kulturrådet och Humtank.
Plats: Bokmässan

Den onordiska fornnordiska tron

TORSDAG 11:40 Här beskrivs romarrikets påverkan på ritualer och myter samt kopplingar till samisk och finsk religion. Anders Andrén, professor i arkeologi
Plats: Forskartorget

Första världskriget – katastrof eller katalysator?

TORSDAG 13:00 Var första världskriget enbart tragiskt och meningslöst? Var kriget kanske nödvändigt för det moderna samhällets framväxt och vilka syften tjänar minnet av det idag?
Nils Fabiansson, fil. mag. i historia och arkeologi
Sofi Qvarnström, fil. dr i litteraturvetenskap
Lina Sturfelt, fil. dr i historia
Gunnar Åselius, professor i historia
Moderatorer: Anna Wieslander, stf direktör för Utrikespolitiska institutet, och Stefan Amirell, docent i historia och redaktör för Historisk tidskrift.
Samarrangemang med Historisk tidskrift och Utrikespolitiska institutet.
Plats: Bokmässan

Alla dessa marknader

TORSDAG 16:00 Vinster i välfärden och new public management, slagsmål i taxiköerna och skolan tillbaka till statlig styrning. Forskare berättar om marknader och hur de organiseras.
Marta Szebehely, professor i socialt arbete, Susanna Alexius, forskare i företagsekonomi samt Kent Werne, redaktör för Den stora omvandlingen.
Moderator: Sharon Jåma, vetenskapsjournalist. Plats: Bokmässan

Läsning som vapen

TORSDAG 17:00 Det talas om vikten av läsning, men vilken litteratur? Finns det farlig läsning? Panelen diskuterar olika sätt att stärka Sverige som kunskapsnation och överbrygga kunskapsklyftor. Johan Svedjedal, författare och professor i litteraturvetenskap

Susanne Olsson, docent i religionsvetenskap
Rasmus Fleischer, författare och fil. dr i historia
Kristian Lundberg, författare och litteraturkritiker
Moderator: Johanna Lindbäck, författare och Sveriges läsambassadör
Samarrangemang med Kulturrådet och UR
Plats: Bokmässan

Var första världskriget nödvändigt?

LÖRDAG 09:45 Var kriget till och med nödvändigt för det moderna samhällets framväxt och vilka syften tjänar minnet av det i dag?
Lina Sturfelt, fil. dr, lektor i mänskliga rättigheter
Nils Fabiansson, författare, fil. mag. i historia och arkeologi
Plats: Forskartorget

Visa mig ditt fotoalbum så ska jag säga dig vem du är

LÖRDAG 11:00 1800-talets album har, menar Anna Dahlgren, en mer samtida och förutsäggande funktion än dagens album. Anna Dahlgren, docent i konstvetenskap
Plats: Forskartorget

Mig själv och mitt gods förvalta

SÖNDAG 10:35 Under 1800-talet kämpade kvinnorna för att bli myndiga, exempelvis den välbärgade Christina Mildahn och barnamörderskan Maria Jönsdotter. Britt Liljewall, fil. dr i historia och docent i agrarhistoria
Plats: Forskartorget



RIKSBANKENS
JUBILEUMSFOND

STIFTELSEN FÖR HUMANISTISK OCH SAMHÄLLSVETENSKAPLIG FORSKNING

15.50–16.05

NORÉN JUL OCH NORÉNÅNGEST – HUR BLEV NORÉN EGENTLIGEN NORÉN?

Barbro Westling

I början av 1980-talet gjorde Lars Norén succé som något helt nytt inom svensk teater, trots att han var en förhållandevis traditionell dramatiker. Hans pjäser liknar varandra och handlar om problem och jobbiga relationer. Ändå blev han populär hos en stor och bred publik. Hur hänger detta ihop?

Medverkande: Barbro Westling, doktorand i litteraturvetenskap

Arrangör: Lunds universitet

16.15–16.30

SKULD, STRAFF OCH HOPP

Anna Höglund, Åsa Nilsson Skåve, Maria Nilsson

Dystopin har under de senare åren blivit en av bokmarknadens bästsäljande genrer och dess popularitet kan illustreras med att en av genrens "blockbusters", romanen *The Hunger Games*, har sålt i mer än 23 miljoner exemplar. Idag har vi ett antal översatta men också ett antal svenska ungdomsdystopier i bokhandeln. Även om de innehåller liknande teman, så skiljer de sig åt en smula.

Medverkande: Anna Höglund, Åsa Nilsson Skåve och Maria Nilsson, samtliga lektorer i litteraturvetenskap

Arrangör: Linnéuniversitetet

16.40–16.55

KONTROLL AV INSEKTER SOM SPRIDER PARASITSJUKDOMEN CHAGAS DISEASE

Rikard Unelius

I samarbete med forskare i Belo Horizonte, Brasilien, försöker forskarna hitta doftlockämnen för de nattaktiva insekter som överför parasitsjukdomen Chagas disease till människor under sömnen. Hoppet är att forskningen ska kunna bidra till framtagandet av en billig övervakningsfälla i tändsticksaskformat som fattiga människor kan ha i sina hus.

Medverkande: Rikard Unelius, professor i organisk kemi

Arrangör: Linnéuniversitetet



17.05–17.20

ÖSTERSJÖN DÅ, NU OCH SEN DÅ?

Thomas Andrén

En internationell forskargrupp genomförde under hösten 2013 borrhningar från ett specialfartyg på sju platser i Östersjön. Detta i syfte att samla in borrhkärnor med sediment från de senaste cirka 130 000 åren. De första resultaten visar bl.a. att den djupaste platsen i Östersjön, Landsortsdjupet, varit syrefri, "död", under en lång tid tillbaka i tiden. Men där myllrar det faktiskt av liv – liv på bakterienivå – och fler arter än man tidigare sett någon annanstans i världshaven.

Medverkande: Thomas Andrén, docent i kvartärgeologi

Arrangör: Södertörns högskola



SÖNDAG 28

9.45 – 10.00

ESTETIK OCH POLITIK – KLASS I SVENSK ARBETARLITTERATUR

Magnus Nilsson

Under efterkrigstiden var det få som såg Sverige som ett klassamhälle. Ändå fick arbetarlitteraturen här en status som den inte har någon annanstans. Hur hänger det ihop? Vilka strategier har författarna utvecklat för att skildra och kritisera de orättvisor som politiken så ofta blundar för i klassamhället?

Medverkande: Magnus Nilsson, professor i litteraturvetenskap, Malmö högskola

Arrangör: Vetenskapsrådet

10.10 – 10.25

ATT LEVA MED SMÄRTA

Rikard Wicksell

Efter en lång tid av begränsningar och reducerad livskvalitet har patienter som tagit del av en behandling med ACT som modell, steg för steg ökat sin funktionsförmåga. De har skapat något av sitt liv som de knappt har vågat hoppas på. De har nu en rikare tillvaro än de haft på många år, fyllt av meningsfulla aktiviteter och med fler stunder av glädje.

Medverkande: Rikard Wicksell, psykolog och med. dr., Karolinska Universitetssjukhuset

Arrangör: Natur och Kultur



10.35 – 10.50

MIG SJÄLV OCH MITT GODS FÖRVALTA

Britt Liljewall

Under 1800-talet kämpade kvinnorna för att bli myndiga. Här finns den välbärgade stadsflickan Christina Mildahn, barnamörderskan Maria Jönsdotter och Anna Kajsa Pettersdotter, som genom att skilja sig lyckades bli förmyndare för sin omyndigförklarade före detta man.

Medverkande: Britt Liljewall, fil. dr i historia och docent i agrarhistoria, Göteborgs universitet

Arrangör: Riksbankens Jubileumsfond

11.00 – 11.15

ESTONIAKATASTROFEN 20 ÅR – ÖVERLEVANDES UPPLEVELSER AV MEDIEXPONERING

Liselotte Englund

Söndagen den 28 september 1994 lamslogs vårt land av passagerarfartyget Estonias förlisning. Händelsen ledde – i likhet med alla stora katastrofer – till omfattande medierapportering. En ny retrospektiv studie avslöjar hur överlevande från Estoniakatastrofen upplevde mötet med medier i anslutning till sin räddning, samt hur de såg på exponeringen i press, radio och TV. Erfarenheterna från Estoniarapporteringen bidrog till många lärdomar om katastrofjournalistikens konsekvenser.

Medverkande: Liselotte Englund, fil. dr i journalistik och masskommunikation, universitetslektor och verksam inom ämnet riskhantering

Arrangör: Karlstads universitet



11.25–11.40

ATT VARA HEMMA OCH FRU

Lena Marander-Eklund



Hur var det att vara hemmafru i ett samhälle där återuppbyggnaden efter kriget ökade behovet av arbetskraft och man satsade på yrkesutbildning även för kvinnor, samtidigt som kvinnans roll som mor betonades? Lär dig mer om livet som hemmafru i det efterkrigstida Finland.

Medverkande: Lena Marander-Eklund, docent i Nordisk folkloristik, Åbo Akademi. Moderator: Wivan Nygård-Fagerudd

Arrangör: Svenska litteratursällskapet i Finland

11.50–12.05

VEM ÄR ANSVARIG FÖR GIFTET I DINA KLÄDER?

Natasja Börjesson

Vilka svårigheter möter svenska textilinköpande organisationer? Hur hanteras kemikalierisker kopplade till produkter och produktionen? Det kan gälla såväl klädföretag som kommuner och landsting, hotell och företag inom tågsektorn. Vilka problemkemikalier kan vi stöta på i våra vardagstextilier och vilka negativa egenskaper har de på människa och miljö? Hur kommer det sig att kemikalier na återkommer trots åtgärder om utfasning och förbud?

Medverkande: Natasja Börjesson, doktorand i miljövetenskap

Arrangör: Södertörns högskola

12.15–12.30

DET SÖTASTE VI HAR

Ann Fernholm



Vad skulle du tänka om du såg någon mata en kanin med läsk? Eller om du fick reda på att grannfamiljens mops fick glass varje fredag?

Det finns inget djur vi skulle ge den mat som vi ger våra barn idag. Sjukdomar som ökar bland barn över hela världen är astma, allergier, glutenintolerans, typ 1-diabetes, depression, fetma, autism, adhd, akne och en för tidig pubertet – alla går att knyta till söt skräpmat och ett stillasittande liv.

Medverkande: Ann Fernholm, fil. dr i molekylär bioteknik, Uppsala universitet och vetenskapsjournalist

Arrangör: Natur och Kultur



12.40–12.55

HUR SER MEDIEBILDEN AV VÅRA FOLKVALDA MAKTHAVARE UT?

Gunilla Jarlbro

Hur framställs kvinnor respektive män som valt att äntra den politiska arenan i medierna? Gestaltas de olika beroende på kön eller är samhällsjournalistiken neutral? Här presenteras rykande aktuella forskningsresultat kring mediernas bevakning av tio partiledare – fem kvinnor och fem män – och den bild som vuxit fram av dem.

Medverkande: Gunilla Jarlbro, professor i medie- och kommunikationsvetenskap

Arrangör: Lunds universitet

13.05–13.20

ISTIDENS MOSSOR

Lars Hedenäs

Våra skandinaviska mossor gömmer spår som leder oss minst ett par miljoner år bak i tiden. Efter senaste istiden koloniserades Skandinavien från olika håll och för att avslöja hur mossorna tog sig hit krävs moderna DNA-studier. Extra spännande är att en stor del av våra nutida mossor har spår från mammutarnas tid och att det fortfarande bildas nya arter.

Medverkande: Lars Hedenäs, docent och forskare, Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm

Arrangör: ArtDatabanken – SLU

SÖNDAG 28

13.30–14.00

UPPFINNINGAR, BEPPE SINGER OCH KALLE ANKA

Beppe Singer, Arild Midthun

Träffa barn-tv-profilen Beppe Singer som lär dig att göra din alldeles egna cykelpump och tårtmaskin. Och se hur uppfinningarna kommer till användning när den kommer i händerna på självaste Kalle Anka.



Medverkande: Beppe Singer, folkbildare och barnprogramledare och Arild Midthun, Kalle Anka-tecknare

Arrangör: Egmont Publishing Kids

14.10–14.25

KORRUPTION I SVERIGE–FINNS DET?

Gissur Ó Erlingsson

I den internationella forskningslitteraturen ses Sverige som ett bra exempel på en stat med hög rättssäkerhet, välskött förvaltningsapparat och avsaknad av korruption. Men vad betyder detta, i praktiken? Och stämmer den bilden med verkligheten?

Medverkande: Gissur Ó Erlingsson, fil. dr i statsvetenskap

Arrangör: Linköpings universitet

14.35–14.50

ALFAHANNEN

– OM DARWIN OCH SKRYTKONSUMTION

Tobias Otterbring

Varför chockhöjs mäns testosteronhalt när de sätter sig i en Porsche? Varför dreglar män som Pavlovs hundar i åsynen av vackra kvinnor i samband med att de tittar på sportbilar? Och hur kan det komma sig att män får ett fullständigt barockt behov av att köpa bokhyllor på IKEA när de välkomnats vid entrén av en atletisk, muskulös man?

Medverkande: Tobias Otterbring, doktorand i psykologi, Centrum för tjänsteforskning

Arrangör: Karlstads universitet



15.00–15.30

DE NYA DÖDSSYNDERNA

Stefan Einhorn, Jan Guillou

Om människans goda och dåliga egenskaper, om vad som är gott och ont och om det är möjligt att välja det goda. Det framkommer tydligt att vår moral och vår syn på de sju klassiska dödssynderna förändrats dramatiskt med tiden. Frågan är hur vi kan bli medvetna om våra dåliga sidor och hur vi ska hantera dem.

Medverkande: Stefan Einhorn, professor i molekylär onkologi, Karolinska Institutet och överläkare vid Radiumhemmet samtalar med Jan Guillou, författare.

Moderator: Adam Dahlin **Arrangör:** Forum Bokförlag



15.40–15.55

AVREGLERING, OMREGLERING, NYREGLERING

Lars Magnusson

I *Det svenska näringslivets historia 1864 – 2014* behandlar författarna samhällets ramar för företagets verksamhet. 1864 införs en "utvidgad näringsfrihet", därefter växlar samhällsutvecklingen mellan perioder av liberaliseringar och av avregleringar. Hur relevant är det att tala om revolutionerande "avregleringar" som kontrast till en stel "svensk modell"?

Medverkande: Lars Magnusson, professor i ekonomisk historia, Uppsala universitet

Arrangör: Centrum för Näringslivshistoria och Dialogos Förlag



Forskartorget är scenen man inte vill missa.
Tack för alla “livsviktiga” program ni presenterar.

Lärare och förälder, 42 år

FORSKARTORGET

AVS: FORSKARTORGET KINDSTUGATAN 1, 3 TR 111 31 STOCKHOLM forskartorget.se

HUVUDARRANGÖRER



Kungl. Vitterhetsakademien har som syfte att främja humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. Akademien stödjer forskningsprojekt, arrangerar konferenser, publicerar skrifter och förvaltar ett antal kulturfastigheter. Främst verkar akademien genom sina svenska och utländska ledamöter. vitterhetsakad.se



Riksbankens Jubileumsfond är en fristående stiftelse, som har till ändamål att främja och stödja humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. Stiftelsen beviljar årligen drygt 370 miljoner kronor till enskilda forskare och forskargrupper. rj.se



VINNOVA är Sveriges innovationsmyndighet. Vår uppgift är att främja hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation och att finansiera behovsmotiverad forskning. vinnova.se

MEDARRANGÖRER



Forskningsrådet för
hälsa, arbetsliv och välfärd

Forte – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

är en statlig myndighet som initierar och finansierar forskning inom dessa områden. Forte (tidigare FAS) ska bidra med styrka till forskarsamhället genom att finansiera den bästa forskningen, som ge förutsättningar för individens och samhällets möjligheter och utveckling. forte.se



GÖTEBORGS UNIVERSITET

Göteborgs universitet är ett av de stora i Europa med 38 000 studenter och 5 900 anställda. Verksamheten bedrivs av åtta fakulteter, till allra största del i centrala Göteborg. Utbildning och forskning har stor bredd och hög kvalitet – det vittnar sökandetryck och nobelpris om. gu.se



Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådet har en ledande roll för att utveckla svensk forskning av högsta vetenskapliga kvalitet och bidrar därmed till samhällets utveckling. Utöver finansiering av forskning är myndigheten rådgivande till regeringen i forskningsledande frågor och deltar aktivt i debatten för att skapa förståelse för den långsiktiga nyttan av forskningen. vr.se

MONTERSPONSOR

Akademiska Hus är ett av landets största fastighetsbolag och med fokus på universitet och högskolor bygger och förvaltar vi hållbara kunskapsmiljöer för hela människan. Idag har vi ett fastighetsvärde på 54 miljarder och en omsättning på fem, och för att möta den ökande efterfrågan ska vi bygga nya kunskapsmiljöer för 25 miljarder. Så bidrar vi till ett klokare Sverige. akademiskahus.se



PARTNER

Centrum för Näringslivshistoria bevarar och berättar företagens historia. Som ett av världens ledande näringslivsarkiv erbjuder vi kunskap och inspiration bland miljontals fotografier, dokument, filmer och intervjuer med kända och okända företagare. naringslivshistoria.se



Läs mer om
programmet på
forskartorget.se